

ויקהל - פקודי

גליון 48 | תשפ"א

פנינים מתורת רבינו הגאון
רבי רב הבהן
קרק שליט"א
עידה"ק טבריה ת"ר

פניני
הפרשה

ויעבירו קול פמחנה לאמד

ומצינו כאן בפסוק, ציווי של העברת 'קול', מה שלא מצאנו כן במקום אחר, ויש לבאר, מהו אותו העברת 'קול' המובא כאן.

ויש לבאר, בדרך רמז, על אופן הכפרה המושלמת ביותר על חטא העגל, דהלא ידוע ומובא בספרים, ד'צום', 'קול', ו'ממון', כל אחד בגימטריא קל"ו, וביחד עולים לגימ' זא"ת, וזהו 'ב'זאת' יבוא אהרן אל הקודש, ע"י ג' מיני כפרה אלו, יכול אהרן להכנס לפני ולפנים, לכפר עוונותיהם של ישראל.

וכאן אחר חטא העגל הוצרכו בני"י לכפרה שלימה, ותיכף אחר יוהכ"פ אמר הקב"ה למשה 'סלחתי כדברך' כמובא במדרש (תנחומא כי תשא לא) עה"פ 'וַיִּשְׁכֶּם מֹשֶׁה בִּבְקֶרְיָעֵל' (שמות לד,

ד) "עשה שם אלול כולו, ועשרה מתשרי, וירד בעשור, והיו ישראל שרויים בתפילה ותענית, ובו ביום נאמר לו למשה "סְלַחְתִּי כְּדִבְרְךָ" (במדבר יד, כ), וקבעו הקב"ה יום סליחה ומחילה לדורות, ע"כ. הרי 'צום'.

ולמחרת יוה"כ נצטוו ו'יקחו לי תרומה", כמובא ברש"י (שמות ל"א י"ח) "וביום הכיפורים נתרצה הקדוש ברוך הוא לישראל, ולמחרת התחילו בנדבת המשכן", הרי 'ממון'.

ועל זה הגיע כאן הציווי של "ויעבירו קול" במחנה הרי הכפרה השלישית של 'קול', ובזה הושלמה כפרתם על חטא העגל, ע"י 'צום' 'קול' ו'ממון'.

ואפשר להוסיף עוד, דזה הביאור בדברי חז"ל (מדר"ר אמור ל', ז') "ולקחתם לכם ביום הראשון ראשון לחשבון עוונות, היינו שבי"ד תשרי, דהיינו ערב סוכות הושלמה כפרתם בשלימות, ע"י אותו 'קול'. וממילא יו"ט ראשון של סוכות הוא ראשון לחשבון עוונות.

והנשאים הביאו את אבני השהם

וברש"י מייתי, אמאי כתיב 'והנשאים הביאו', כתיב חסר, אמר ר' נתן מה ראו נשיאים להתנדב בחנוכת המזבח בתחלה, ובמלאכת המשכן לא התנדבו בתחלה, אלא כך אמרו נשיאים, יתנדבו צבור

מה שמתנדבים, ומה שמחסרין אנו משלימין אותו, כיון שהשלימו צבור את הכל, שנא' (שמות לו) "והמלאכה היתה דים", אמרו נשיאים, מה עלינו לעשות, הביאו את אבני השהם וגו', לכך התנדבו בחנוכת המזבח תחלה, ולפי שנתעצלו מתחלה, נחסרה אות משמם, והנשאים כתיב.

ובזוה"ק מצינו טעם נוסף, אמאי הביאו דווקא את אבני השהם, (זוהר ג' כג, א). והיו על לב אהרן בבואו לפני ה' ונשא אהרן את

שפה לנאמנים

פניני משא ומתן עם רבינו

וַאֲמַלְא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֻמָּה
וּבְתַבְנִיָּה

סופר מומחה, וסופר צדיק
ויר"ש, הי מינייהו עדיף

דנו קמיה רבינו במי שיש לפניו שני סופרים האחד פקיע שמיה במומחיותו ואילו השני פחות מומחה אולם צדיק ויר"ש, ובתחילה רצה רבינו להביא ראי' מדברי התוס'

המשך בעמוד הבא

הדברים נכתבו ונערכו על דעת העורכים בלבד. להערות, תרומות והנצחות,

ולקבלת הגליון בדוא"ל ניתן לפנות לטלפון: 052-766-0975 או sc0527660975@gmail.com

משפט בני ישראל על לבו, "יבוא דבר שהוא על הלב, ויכפר על גובה הלב". דהיינו הנשיאים שלבם גבוה, יביאו דבר שהוא על 'לב אהרן', שהוא הלב היותר מתוקן ששייך, לכפר על גבהות לבם.

ויש לומר, ששייכים שני הטעמים הללו אחד לשני, שהנשיאים בגבהות לבם אמרו, אנו נשלים לבני"י מה שיחסר, כביכול אנו אין לנו מידה מדויקת, לתרומה שברצוננו לתרום, אלא אנו נשלים את מה שיחסר מתרומת כל כלל ישראל, כאותו בעל גאוה שחושב ומדמה את עצמו ומקומו ללא גבול ומידה, ואומרים לו, אתה תביא את אבני השוהם, כאותם 'אבני שוהם', שמנויים ומדודים, כך מקומך מנוי מדויק, ואל תשלה את עצמך לגדלות שאינה שייכת אליך.

ויבא את הארן, אל המשכן

יש לבאר אמאי בארון מצינו דין (ראה תו"כ אמור פי"ג פי"ח, מנחות צח א) שלא מצאנו כמותו בשאר

כלי המשכן, והוא, שמקום הנחתו הוא לרוחב קודש הקדשים ולא לאורך, וז"ל הרמב"ם (הל' בית הבחירה פ"ג הי"ב) וכן שאר כל הכלים שבמקדש אורכן לאורכו של בית ורחבן לרוחב הבית חוץ מן הארון שהיה אורכו לרוחב הבית.

והנה מצינו במדרש חזית עה"פ יונתי תמתי רבי ינאי אמר "תאומתי, כביכול לא אני גדולה ממנה ולא היא גדולה ממני", ע"כ. ויעויין בראשונים (פי' ר"א מגרמיזא פ' תרומה, ובהקדמת הרשב"א לפסקי חלה) השייכות והדימיון בין שני תאומים לכרובים.

ואם כן, נמצא, שאם הארון היה מונח לאורך, הרי שהנכנס לקודש הקדשים, היה פוגע תחילה בכרוב הימני, ואנן הלא בעינן להשוות שתייהם, שיהיו שני הכרובים שווים לגמרי, לא אני גדולה ממנו וכו', ומשום כן היה מונח הארון לרוחב, ואזי שווה מקום הכרובים להדדי.

לע"נ האשה הצדקנית מרת דינה בת אסתר

נדבת ידידנו הנעלה כמו"ה ר' דוד שדה שיחי' אשר שם אזנו כאפרכסת לתורת רבינו

אלקים אמר לו קלל-גודל ענוותנותו של רבינו

שאל הרה"ג ר' דוד הרשקוביץ לרבינו, על הא דא' דוד המלך אמר לאנשיו (שמואל ב ט"ז י) על קללת שמעי בן גירא, "הניחו לו כי אלוקים אמר לו קלל", ושאל, הלא האידנא אכשר דרא, ורואים עוד אנשים שמבזים אותם ולא משיבים מאומה, וא"כ מה השבח הגדול בו מצויין דוד המלך בזה שביזהו שמעי בן גירא ולא ענה לו מאום. וענה לו רבינו דהחילוק הוא, דוד המלך, הגיע לדרגה של ענוה שכוז, שמבחינתו לא היה כאן ביזיון כלל, מי אני ומה אני שאפשר לבזותני, ולא שהיה צריך לעבוד על עצמו למחול לו בלב שלם, אלא לא התחיל כאן שום ביזיון כלל, כי הלא דוד המלך אומר על עצמו ואנכי תולעת ולא איש, וכי יש מציאות שאפשר לבזות תולעת, (עיין כעין זה בסמ"ג ל"ת לד), וממילא אין כאן כלל בולם פיו מלהשיב לביזיון, ואף לא מרידה במלכות, אלא "אלוקים אמר לו קלל" יש כאן איזה ציווי משמים לשמעני בן גירא שצריך לקלל, אבל לא נוגע לדוד המלך ולא מידי.

(א.ה. דבר זה זכינו לראות בעינינו, כאמור בתקופת הבחירות האחרונה בטבריה, כל מיני בלבלרים, באיצטלא דקדושה פער פיהם על צדיק עתק בגאוה ובזו, דברים אשר במקומות מתוקנים, גם שפלים לא מעיזים לעשות, ובוודאי לא אנשים המחזיקים עצמם ל"בני תורה", ובעלי השקפה צרופה, אמנם רבינו המשיך בעבודת הקודש שלו, בתורתו ובתפילתו, וכשבאו איזה מתלמידיו להביע כאב על כך, לא הבין רבינו כלל מה רצונם ממנו - "ואנוכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם").

דעת
חכמה ומוסר

שפה לנאמנים - המשך

(שבת ס"א ע"א ד"ה אע"ג) דחזינן דאתמחי קמיעי עדיף מאתמחי גברא, ולפי"ז עדיף סופר מומחה על הסופר היר"ש דהא איתמחי קמיעי, ודחה זאת לאלתר דשם איירינן לענין הוצאה בשבת, וממילא הנידון הוא האם אזלינן בתר החפצא או בתר הגברא, משא"כ בנד"ד, שניהם הם ספק על הגברא רק השאלה היא מה עדיף גברא מומחה או גברא יר"ש.

ורצו לדמות זה, לספק בשני חזנים, יר"ש, וחזן בעל קול ערב, הי מינייהו עדיף, וגם זה דחה רבינו, ואמר דבתפילה יש מעלה של 'קבלת התפילה', שהיא המעלה היותר גדולה ששייכת, ובה וודאי שתפילת הצדיק והיר"ש מתקבלת יותר.

ועוד רצה רבינו לדמות לספק הגמ' (יבמות ל"ט ע"א) ייבום קטן וחליצת גדול הי מינייהו עדיף, וגם זה רצה לדחות רבינו דהיה

מקום לומר כמשנ"ת, דהוי כאיתמחי גברא ואיתמחי קמיעא, שזה שאילה על החפצא או הגברא, מה עדיף מעשה ייבום ע"י קטן, או חליצה, אבל ע"י גדול.

אמנם הביא רבינו לגמ' ביומא (ל"ט ע"א) דימין של סגן עדיפא משמאל של כהן גדול. ודמילא להעדפת חליצת גדול על פני ייבום של קטן. אמנם למ"ד דפליג וס"ל כי הדדי נינהו, משמע דשווים חליצת גדול וייבום קטן, ולא מצינו מ"ד כזה ביבמות, והביא רבינו להתוס' ישנים (שם ביומא) דאין הכוונה להשוות ממש שמאל של סגן לימין של כה"ג, אלא להשוות בין שמאל לימין, גבי עשיית הגורלות. וא"כ כל אותם מ"ד בגמ' דיומא ס"ל כאותו מ"ד ביבמות, שייבום של קטן עדיף מחליצת גדול.

לע"נ מרת פאני אסרף ע"ה נדבת בנה ידידנו ר' יעקב אסרף שיחי'

הדפסת העלון לע"נ רבני טבריא:

רבה הראשי של טבריא, הצדיק החכם רבי חיים בן רבי יצחק סמאנ'א זצ"ל
רבה הראשי של טבריא, הצדיק החכם רבי יעקב חי בן רבי ברוך זריהן זצ"ל
מייסד ת"ת ביבאס, הצדיק החכם רבי רפאל ביבאס זצ"ל

